

معاون محترم بهداشت دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ...
معاون محترم درمان دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
موضوع: ابلاغ اجرای برنامه کمک به تنفس نوزاد و کمک به زنده ماندن نوزاد

با سلام و احترام

اهمیت انجام احیای بهنگام و درست نوزادان نیازمند احیا بخصوص در بدو تولد در سلامت نوزادان و پیشگیری از مرگ و میر و نیز عوارض درازمدت بر کسی پوشیده نیست. این در حالی است که بر اساس آمارهای بین المللی و کشوری، بیش از ۹۰ درصد نوزادانی که در مرحله گذار از زندگی جنینی به نوزادی نیازمند حمایت ها و مراقبت هایی هستند با گام های نخستین احیا و نیز تهویه با فشار مثبت بهبود می یابند و نیاز به اقدام دیگری ندارند. این مسئله بیانگر این نکته است که دانش و مهارت عامل زایمان به عنوان اولین فرد حاضر و در دسترس در زمان تولد، نقشی اساسی در آغاز و ادامه مراقبت ها ایفا می کند.

برنامه کمک به تنفس نوزاد (HBB)(Helping Babies Breath) و کمک به زنده ماندن نوزاد (Helping Babies Survive) برای تأمین هدف پیشگفت و ساده سازی و کاربردی نمودن بیش از پیش عملیات احیا و مراقبت اساسی نوزاد توسط آکادمی طب کودکان امریکا طراحی شده است. تا سال ۲۰۱۴ این برنامه در ۶۰ کشور جهان پیاده شده و در ۱۸ کشور در حال پیاده سازی بوده است.

اجرای این برنامه از سال ۱۳۹۶ در دستور کار اداره سلامت نوزادان قرار گرفته است. بر این اساس در همان سال یک کارگاه کشوری با حضور ۲ مربی بین المللی و یک مربی ایرانی برگزار گردید. در این کارگاه ۱۶ تن از اعضای هیات علمی فوق تخصص نوزادان، متخصص کودکان و نوزادان، پزشک عمومی، پرستار و ماما با سابقه مراقبت از نوزادان به عنوان مربی و تسهیل گر برنامه کمک به تنفس نوزاد و کمک به بقای نوزاد گواهی دریافت کردند. از آن پس، کارگاه های متعددی در دانشگاه ها و بیمارستان ها و نیز در حاشیه همایش های مختلف برگزار گردید.

لیست مربی و تسهیل گران برنامه کمک به تنفس نوزاد و کمک به بقای نوزاد

نام و نام خانوادگی	مدرک تحصیلی	نام دانشگاه
دکتر پدرام نیک نفس	فوق تخصص نوزادان	دانشگاه علوم پزشکی کرمان
دکتر پریسا محقی	فوق تخصص نوزادان	دانشگاه علوم پزشکی ایران
دکتر محمد حیدرزاده	فوق تخصص نوزادان	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
دکتر بهاره فصیح پور	متخصص کودکان و نوزادان	دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر مجذوبه طاهری	متخصص کودکان و نوزادان	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
خانم نجمه آجودانیان	کارشناس ارشد پرستاری نوزادان	دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
خانم الهه راستکار مهربانی	کارشناس ارشد پرستاری نوزادان	دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهشتی
دکتر مریم زابلی	پزشک عمومی	دانشگاه علوم پزشکی زاهدان
خانم منصوره گنج علی	کارشناس مامایی	دانشگاه علوم پزشکی زاهدان
دکتر کیوان میرنیا	فوق تخصص نوزادان	دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر پری ناز علی زاده	دستیار فوق تخصصی نوزادان	دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهشتی
دکتر غلام رضا فعال	فوق تخصص نوزادان	دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
دکتر زهرا داعی	فوق تخصص نوزادان	دانشگاه علوم پزشکی کرمان
خانم زهرا تیغ بان	کارشناس ارشد مامایی	دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر عباس حبیب الهی	فوق تخصص نوزادان	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

مربیان کلان مناطقی دانشگاهی

تربیت مربی کلان مناطق دانشگاهی، مربیان دانشگاهی و بیمارستانی از اولویت های برنامه عملیاتی اداره سلامت نوزادان است. پزشکان فوق تخصص نوزادان، متخصص کودکان، متخصص زنان و زایمان، متخصص بیهوشی،

ماماهای بلوک زایمان و پرستاران بخش مراقبت ویژه نوزادان با سابقه حضور فعال در احیا و توانایی تسهیل کارگاه های آموزشی می توانند از سوی کلان مناطق و دانشگاه ها به عنوان مربی انتخاب و معرفی شوند.

فراگیران برنامه

مهم ترین فراگیران این برنامه افرادی هستند که اولین مواجهه با نوزاد تازه به دنیا آمده را دارند و در روزهای نخست از وی مراقبت می کنند. ماماهاى بخش های زایمان و مراکز تسهیلات زایمانی، متخصصان زنان و زایمان و نیز پرستاران بخش های نوزادان سطح یک که به طور معمول درگیر مراقبت نوزاد خیلی بدحال نیستند و با موارد زیاد احیای نوزاد مواجه نمی شوند از این برنامه سود خواهند برد. پزشکان و مراقبان سلامت مراکز خدمات جامع سلامت و بهورزان عزیز بخصوص در مناطق دور و کمتر برخوردار گروه هدف دیگر برنامه هستند.

در بخش های آموزشی نیز می توان از برنامه برای آموزش کارآموزان و کارورزان پزشکی و دانشجویان پرستاری و مامایی بهره برد.

منابع آموزشی

منابع آموزشی کاغذی این برنامه شامل کتاب راهنمای مراقبان، تابلو برگردان تسهیل گران و پوستر نمودار اجرایی است. عروسک آموزشی Neonathalia™ و تجهیزات همراه اجزای اصلی تمرین های برنامه و مهارت آموزی است. هم چنین فیلم آموزشی برگزاری کارگاه توسط مدرسان بین المللی و نیز روش درست شستن دست ها و آماده کردن عروسک آموزشی نیز در دسترس است (نسخه الکترونیک این منابع در تارنمای اداره سلامت نوزادان به نشانی www.iman.health.gov.ir/hbb موجود است).

نحوه برگزاری کارگاه های آموزشی

کارگاه به صورت تعاملی، ایفای نقش و اجرای سناریو برگزار می گردد. به ازای هر تسهیل گر حداکثر ۶ تا ۸ شرکت کننده در کارگاه حضور خواهند داشت. شرکت کنندگان به گروه های دو نفره تقسیم شده یک نفر نقش مادر و دیگری نقش مراقب را ایفا و تمرین ها را انجام می دهد. شرکت کننده ها نقش شان را جابجا و دوباره تمرین می کنند و به یکدیگر بازخورد می دهند. به ازای هر دو شرکت کننده باید یک بسته آموزشی Neonathalia™ وجود داشته باشد.

روش ارزیابی شرکت کنندگان به صورت پیش آزمون، پس آزمون و ارزیابی های بالینی ساختاری و هدفمند (OSCEs) می باشد.

کارگاه های آموزشی تربیت مربی کلان مناطق دانشگاهی در آبان، آذر و دی ماه سال جاری در تهران برگزار می گردد. آموزش سایر رده های گروه هدف توسط مربیان دوره دیده پس از آن در سطح کلان منطقه و دانشگاه های زیر مجموعه آغاز می شود.

در اجرای برنامه کمک به تنفس نوزاد و کمک به زنده ماندن نوزاد از دانشگاه های محترم علوم پزشکی سرگروه کلان منطقه انتظار می رود اقدامات زیر را انجام دهند:

- برای هر کلان منطقه، به طور متوسط تربیت ۱۴ مربی در نظر گرفته شده است که در سه کارگاهی که در آبان، آذر و دی ماه سال جاری در تهران برگزار می شود صورت می پذیرد. اولین دوره این کارگاه ها روزهای ۱۹ و ۲۰ آبان ماه ۱۳۹۸ در مرکز آموزش مهارت های بالینی دانشگاه تهران برگزار خواهد شد.
- از آنجا که مربیان محترم کلان مناطق وظیفه آموزش گروه های هدف در سطح دانشگاه های هر کلان منطقه را عهده دار می شوند سعی شود از همه دانشگاه های زیرپوشش مربی انتخاب گردد.
- مربیان از بین پزشکان فوق تخصص نوزادان، متخصص کودکان، متخصص بیهوشی، زنان و زایمان، پرستاران بخش های مراقبت ویژه نوزادان و ماماها شاغل در اتاق زایمان و درگیر در احیا و مراقبت از نوزاد انتخاب شوند. توانایی و انگیزه تدریس و تسهیل گری کارگاه ها و وقت گذاری برای آموزش و نیز حضور دائم و مستقیم در فرایند احیا و مراقبت از نوزاد از عوامل مهم و اثرگذار در انتخاب مربی است.
- مربیان پیش از حضور در کارگاه آموزشی تهران منابع آموزشی شامل راهنمای مراقبان، نمودار اجرایی و تابلو برگردان تسهیل گران را مطالعه و فیلم آموزشی برگزاری کارگاه را مشاهده و سپس در آزمون برخط شرکت نمایند (تاریخ برگزاری آزمون بعدتر اعلام خواهد شد).
- تجهیزات مورد نیاز برگزاری کارگاه شامل بسته عروسک های Neonathalia™ از سوی اداره سلامت نوزادان در اختیار دانشگاه ها و بیمارستان های منتخب قرار می گیرد.
- در دانشگاه های محل اشتغال مربیان کشوری (تهران، ایران، شهیدبهبشتی، کرمان، مشهد، بیرجند، اصفهان و زاهدان) از ظرفیت این عزیزان برای تربیت مربیان کلان منطقه و دانشگاهی استفاده بهینه گردد.
- هزینه برگزاری کارگاه برای افراد غیر وابسته به وزارت بهداشت مانند بیمارستان های تأمین اجتماعی نیروهای مسلح و خصوصی وابسته به نهادها و ارگان ها و بیمارستان های خیریه به عهده فراگیران یا سازمان های مرتبط می باشد. شرکت این دسته از افراد با توافق دانشگاه مجری برگزاری کارگاه های کشوری و دانشگاهی خواهند بود.
- با توجه به درج برنامه کمک به تنفس نوزاد و کمک به زنده ماندن نوزاد در سامانه برنامه عملیاتی، ضروری است هر دانشگاه در حوزه معاونت درمان و بهداشت نسبت به برگزاری مستندات مربوط به دوره های آموزشی

در سامانه مزبور اقدام نمایند. ارزیابی انطباق این برنامه بر اساس نکات مندرج در این مکاتبه خواهد بود و در صورت عدم رعایت موضوعات مطرح شده مسئولیت نامطلوب بودن پیشرفت برنامه به عهده کمیته دانشگاهی سلامت نوزادان هر دانشگاه خواهد بود

- نظر به اهمیت مراقبت از نوزاد نیازمند کمک به تنفس در اتاق زایمان و اتاق عمل سزارین، لازم است کمیته های بیمارستانی سلامت نوزادان به ویژه کمیته بیمارستان احیای نوزاد با نظارت مربیان تعیین شده دانشگاهی برگزار و فرایندهای خدمت و پشتیبان این عملیات مهم ارزیابی و در صورت وجود اشکال اصلاح گردد.
- گواهی مربیان دانشگاهی شرکت کننده در کارگاه پس از برگزاری حداقل سه کارگاه دانشگاهی مطابق با آخرین الگوی مطرح شده با تایید اساتید کشوری صادر خواهد شد.
- اخذ مجوزهای دوره های آموزشی تابع قوانین موجود در حوزه آموزش مداوم و آموزش های ضمن خدمت معاونت آموزشی می باشد

نحوه گزارش دهی

برای مربیان کشوری و کلان مناطق دانشگاهی، گذرواژه و نام کاربری تعریف می گردد. ملاک برگزاری کارگاه ها، گزارش مربیان محترم در سامانه پیشگفت به نشانی www.iman.health.gov.ir/hbb/HBB/forms خواهد بود. هر مربی پس از برگزاری کارگاه، اطلاعات درخواستی را در سامانه وارد می کند. پایش دوره ای مراقبان دوره دیده معیار ارزیابی مربی خواهد بود.

دکتر سید حامد برکاتی

مدیر کل دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس